

УДК 658.15  
JEL M1

**Гончарова О.М.**, к.е.н., доцент,  
КНУ імені Тараса Шевченка,  
**Антонюк Б.О.**, економіст,  
КНУ імені Тараса Шевченка

## СУТНІСНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВНУТРІШНЬОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*У статті досліджено сутність економічної стійкості підприємства, її структуру, здійснено порівняльний аналіз фінансової та економічної стійкості підприємств, визначено фактори, які впливають на рівень економічної стійкості, а також показники оцінки та методу кінцевого аналізу стану підприємства. Проаналізовано економічну стійкість в розрізі окремих її елементів в Україні.*

**Ключові слова:** економічна стійкість, фінансова стійкість, кадрова стійкість, виробнича стійкість.

**Постановка проблеми.** Сучасній економічній системі властивий високий рівень взаємоузгодженості елементів. Процеси глобалізації, інтеграції та всесвітнього поділу праці спричинили значне зростання ефективності господарювання. Проте, за таких умов, навіть незначні кризові явища, що проявлять себе в одному з елементів, обов'язково знайдуть своє відображення в діяльності пов'язаних осіб і мультиплікативним чином зможуть призвести до значних втрат. Для того, щоб позбутися цього недоліку, кожен елемент системи повинен характеризуватись достатньо високим рівнем автономності, забезпечити який дозволить ефективний механізм управління економічною стійкістю на підприємстві, первинною ланкою якої є процес її оцінки.

**Аналіз останніх публікацій.** Проблематика оцінки економічної стійкості на підприємстві досліджується значною кількістю науковців, серед яких Скриньовський Р.М., Матушевська О., Герєга О.В., Безуглова Т.В., Балабаш О.С., Чеберяка С.В.

**Невирішені частини проблеми.** Питання оцінки економічної стійкості підприємства розглядається значною кількістю науковців частково, за різних форм ведення бізнесу, а також етапів життєвого циклу. Водночас, аналіз останніх досліджень показав, що все ще залишаються недостатньо розглянуті аспекти комплексної універсальної оцінки стану підприємства та визначення його ключових слабких сторін.

**Мета статті** – комплексно дослідити структуру економічної стійкості підприємства та обґрунтувати методику її оцінки на підприємстві.

**Результати дослідження.** Сучасні наукові джерела не дають єдиного визначення категорії «економічна стійкість». У закордонній літературі дане поняття розглядається в макро-, мезо- та мікроекономічному аспектах. В мікроекономічному аналізі воно асоціюється, насамперед, з приватним (особистим) життям та

забезпеченням надійного соціального забезпечення (пенсії, заробітні плати, страхові виплати) протягом всього життя. На рівні підприємства дана категорія асоціюється зі стабільним розвитком і передбачає впровадження заходів контролю за корпоративною соціальною відповідальністю бізнесу перед працівниками, державою, існуючими та потенційними контрагентами, захисту навколишнього природного середовища тощо.

На мезоекономічному рівні аналізуються переважно показники фінансового стану. Передовими в даній сфері є такі організації як Міжнародний Валютний Фонд, Рада з фінансової стабільності, Рада управлінців ФРС тощо.

Вітчизняні науковці розглядають, насамперед, мікроекономічний аспект категорії «економічна стійкість». Так, на думку Скриньковського Р.М., остання інтегрує в собі елементи виробничого потенціалу, економічної рівноваги та безперервного розвитку [1]. На думку Матушевської О., економічна стійкість є, насамперед, спроможністю системи реагувати через механізми адаптації, опору та уникнення стосовно негативних факторів впливу із метою збереження збалансованого процесу функціонування [2]. Герега О.В. визначає категорію «стійкість» з поняття «рівновага». Зокрема, він зазначає, що економічна рівновага – це стан економічної системи ринку, що характеризується наявністю збалансованості, урівноваження двох різноспрямованих факторів (наприклад: витрати і доходи, попит і пропозиція) [3].

Значна кількість науковців ототожнює поняття «економічної» та «фінансової» стійкості. Проте, таке трактування є не до кінця раціональним, адже відповідно до ресурсної концепції, забезпечення економічної стійкості передбачає управління всім обсягом ресурсів, в той час як фінансова стійкість орієнтується лише на грошові кошти та похідні від неї еквіваленти. Загалом найбільші відмінності між наведеними категоріями можна узагальнити в наступній формі (Табл. 1.)

Таблиця 1.

**Порівняльна характеристика економічної та фінансової стійкості**

<b>Основні аспекти економічної стійкості</b>	<b>Основні аспекти фінансової стійкості</b>
Економічний розвиток підприємства	Розвиток фінансових відносин, фінансових ринків
Приріст інвестиційного капіталу	Приріст фінансових ресурсів
Вірогідність зростання заробітної плати	Рух фінансових ресурсів
Залежить більшою мірою від зовнішніх та внутрішніх чинників	Залежить більшою мірою від внутрішніх чинників
Пошук нових варіантів господарської діяльності	Пошук нових джерел фінансування
Пошук ділових партнерів і укладання угод	Налагодження ділових взаємовигідних зв'язків з фінансовими інститутами ринку

*Джерело: [4]*

Таким чином, економічну стійкість підприємства можна охарактеризувати як стан господарюючого суб'єкта, що характеризується оптимальним розподілом вхідних та вихідних потоків, досягнення внутрішньої синергії ресурсів, мінімізацією ризиків та

здатністю системи протистояти потенційним негативним явищам, що можуть спричинити негативний вплив в майбутньому.

Рівень економічної стійкості підприємства залежить від впливу внутрішніх (ендогенних) та зовнішніх (екзогенних) факторів. Вплив підприємства на зовнішні фактори обмежений, а в умовах ринкової економіки практично відсутній.

До основних зовнішніх факторів відносять стадію розвитку економіки держави, загальний фінансовий стан держави, політичну стабільність, економічну політику, фінансово-кредитну та податкову політику, економічні умови ведення господарства, стабільність законодавства, рівень інфляції, рівень реальних доходів населення, рівень безробіття, стабільність валютного ринку, стан кон'юнктури ринку, ситуація на міжнародній арені тощо.

Базовими внутрішніми факторами є асортимент продукції та його відповідність потребам ринку, конкурентоздатність продукції, рівень витрат, енергоємність виробництва, рівень технічної оснащеності виробництва та застосування новітніх технологій, рівень організації процесів виробництва, постачання та збуту продукції, рівень кваліфікації управлінського персоналу, прибутковість фондового портфелю, ефективність інвестиційного менеджменту тощо [5]. У працях деяких авторів [6] наводиться доповнений перелік, що включає напрями стратегічного управління діяльністю, етап життєвого циклу підприємства, галузева та організаційна приналежність, імідж, рівень якості та диверсифікації, рівень зносу, мотивація, плинність та стимулювання персоналу, збутова і цінова політика, рівень залучення інвестицій тощо.

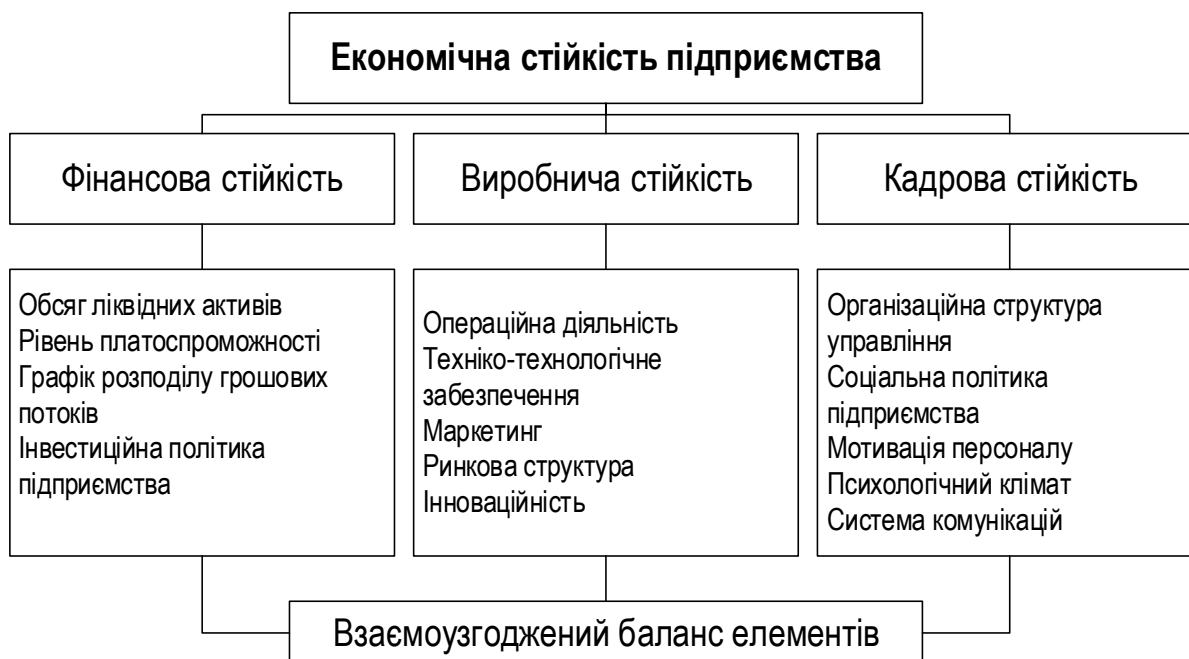
Розглядаючи підприємство з точки зору процесного підходу, можна встановити ієрархію елементів економічної стійкості та співвіднести її елементи між собою таким чином, що поява кризової ситуації дозволить легко віднайти шляхи її вирішення лише завдяки аналізу окремої групи показників. Безумовно, для підприємств різного розміру та форми власності така система буде мати різний вигляд, проте класично можна виділити наступні групи елементів (Рис. 1).

Основними елементами фінансової стійкості є наявність у високоліквідній формі достатнього обсягу фінансових ресурсів для покриття поточних потреб. Сюди ж можна віднести і ефективність інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

До групи виробничої стійкості можна віднести безпосередню виробничу діяльність, техніко-технологічне забезпечення процесу, ефективність маркетингових заходів та ринкову експансію підприємства.

Кадрова стійкість характеризується ефективністю організаційної структури, управлінням, соціальною політикою підприємства та системою мотивації персоналу, комунікацією між різними ланками управління та внутрішнім психологічним кліматом.

Найбільш вагомим елементом внутрішньої стійкості є фінансова. Саме вона здійснює безпосередній вплив на можливість підприємства проводити будь-яку господарську діяльність в майбутньому. Наскільки б сильним не було становище компанії на ринку та міцність її торгової марки, за умов відсутності належної кількості фінансових ресурсів її діяльність стає неможливою.



**Рис. 1. Структура елементів економічної стійкості підприємства**

*Джерело: Розроблено авторами на основі [1, 2, 3, 5]*

Фінансова стійкість – це стан підприємства, що характеризується оптимальним розподілом власного капіталу, календарним розподілом вхідних та вихідних фінансових потоків, надійними методами управління ризиками, що забезпечують ліквідність та платоспроможність господарюючого суб'єкта в поточній та довгостроковій перспективі.

Група показників фінансової стійкості вирізняється надзвичайно широкою різноманітністю та поліваріантністю розрахунків при різних особливостях господарської діяльності. Саме тому, в багатьох наукових джерелах ці показники не виділені в самостійну групу, а органічно поєднані в методологію розрахунку платоспроможності, ліквідності, рентабельності тощо. Проте, до головних ознак фінансової стійкості, що якісно відрізняють її від інших груп показників належать:

- кінцевий результат розрахунку відображає не ефективність діяльності загалом, а ступінь наближення до банкрутства та ліквідації підприємства;
- на відміну від платоспроможності, відображає внутрішній фінансовий стан підприємства, наявність необхідних ресурсів покриття;
- управління фінансовою стійкістю передбачає, в першу чергу, організацію внутрішнього виробничого процесу та роботи з персоналом.

Ефективність функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта залежить від оптимального розподілу інвестиційних ресурсів на відновлення власних активів та формування нових виробничих потужностей. В даному аспекті проявляється взаємозв'язок інвестиційної та інноваційної складової, так як правильний розподіл коштів дозволить підприємству не лише отримати конкурентну перевагу, але і зберегти стабільність в умовах економічної кризи.

В національній науковій літературі не існує єдиного підходу щодо визначення кола розрахункових показників фінансової стійкості підприємства. Однією з причин цього є неналежне державне регулювання господарської діяльності у сфері превентивного захисту банкрутств підприємства.

Загалом, аналізуючи економіку України, можна стверджувати про достатньо нестійке фінансове становище на рівні сукупного балансу суб'єктів господарювання. Частка власного капіталу надзвичайно низька, а в 2015 році знизилась до чверті від загального розміру пасиву балансу. Обсягу власного обігового капіталу недостатньо для покриття власних позикових коштів навіть на 15%, що говорить про високу залежність вітчизняних підприємств від банківської інфраструктури (табл. 2).

Таблиця 2.  
Динаміка показників фінансової стійкості українських підприємств за 2010 - 2015 роки

Коефіцієнти	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Нормативні значення
Коефіцієнт автономії	0,35	0,35	0,34	0,35	0,34	0,25	>0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,09	0,14	0,14	0,13	0,10	0,03	>0,7
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,16	0,24	0,26	0,24	0,20	0,09	0,2-0,5
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,51	0,51	0,54	0,53	0,48	0,7-0,9
Коефіцієнт маневреності власних обігових коштів	0,51	0,38	0,38	0,41	0,54	1,89	0,5-0,7
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	1,87	1,46	1,51	1,46	1,78	4,94	<0,2
Коефіцієнт забезпечення власними оборотним засобами	0,11	0,16	0,16	0,16	0,12	0,04	>0,1

*Джерело: складено та розраховано авторами за даними: [7]*

Також достатньо низький рівень має частка обігового капіталу в структурі власного капіталу підприємства: надзвичайно низька частка коштів акумулюється в резервах та залишається у вигляді нерозподіленого прибутку за результатом звітного періоду.

Позитивною динамікою характеризуються лише показники маневреності робочого капіталу та забезпечення власними оборотними засобами, проте, це може бути лише наслідком врахування значної частки торгових підприємств та недостатньо раціональним використанням фінансових ресурсів.

При аналізі фінансової групи показників на рівні підприємства також необхідно врахувати інвестиції підприємства спрямовані на його розвиток. З цією метою доцільним буде розрахунок коефіцієнту новаторства. Даний коефіцієнт дасть змогу виявити міру участі фінансових ресурсів підприємства в майбутньому розвитку. Його нормативні значення можуть значно різнитись, проте мінімальним рекомендованим рівнем є 0,1.

Виробнича стійкість проявляється в здатності підприємства оптимально використовувати (завантажувати) свої виробничі потужності, планувати попит та

пропозицію на продукцію в наступних періодах, а також гнучко реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища. Ефективна маркетингова політика передбачає діяльність управлінського персоналу щодо планування ціни, каналів збуту продукції, потенційних контрагентів, технічного та гарантійного обслуговування тощо.

Технічна та технологічна складова є вимірником якості конструкторської доцільності організації процесу виробництва. Вона передбачає досягнення низької частки браку, можливості оперативного переналагодження обладнання та доцільного використання виробничих ресурсів.

З метою виявлення середньоринкової ситуації проаналізуємо деякі найбільш популярні показники виробничої стійкості для економіки України (табл. 3).

Таблиця 3.

**Основні макроекономічні показники оцінки виробничої складової економічної стійкості України за 2010 – 2015 роки**

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Капіталоозброєність праці, тис. грн.	647,91	733,61	903,69	1070,10	1535,01	947,51
Коефіцієнт зношення основних виробничих засобів підприємства, %	74,9	75,9	76,7	77,3	83,5	60,1

*Джерело: складено та розраховано автором за даними: [7]*

Відповідно до наведеного аналізу видно, що капіталоозброєність праці впродовж 2010 – 2014 років значно зросла, проте, причиною цього є значне зниження зайнятості населення, що скоріше є негативним фактором для економіки держави. Зношення основних засобів також значно зросло за вказаний період, що говорить на користь не лише фізичного, але і морального старіння виробничих потужностей. В 2015 році ситуація докорінно змінилась. Капіталоозброєність праці знизилась на 38,27%, а зношення основних виробничих засобів - на 28% порівняно з попереднім роком. Імовірною причиною цього є зупинка негативних кризових тенденцій на рівні держави та початок реалізації дієвих економічних реформ.

Частка реалізованої продукції до виготовленої за 2015 рік складає 1,293. Це достатньо високий показник, що свідчить про зниження розмірів запасів та економії на виробничих потужностях.

Загалом, переважна більшість виробничих підприємств України працює на обладнанні, що було придбано або виготовлено ще за часів Радянського Союзу. Відповідно до цього його знос значно перевищує рекомендований рівень, а технології виробництва значно відстають від світових лідерів. В останні роки ситуація ще більше загострилась внаслідок падіння потенційних ринків збуту та загострення економічної кризи. Виробники намагаються знизити виробничі витрати та мінімізувати обсяг резервного (пасивного) капіталу.

Окрім того, на рівні окремого суб'єкта господарювання доцільно розраховувати:

- ✓ Коефіцієнт використання виробничих потужностей;
- ✓ Показник конкурентної переваги підприємства;
- ✓ Темп зміни частки ринку підприємства;

- ✓ Коефіцієнт рентабельності продажів;
- ✓ Частку реалізації виготовленої продукції тощо.

Розробка механізму забезпечення кадрової стійкості є надзвичайно специфічним та індивідуальним завданням для кожного підприємства. Його система, а також принципи побудови повинні враховувати значну кількість факторів, серед яких найважливішими є націленість діяльності підприємства, потреба в креативності, потенційні витрати на персонал, очікувані коротко та довгострокові результати тощо. Проте загалом, будь-яка система повинна орієнтуватись на досягнення наступних цілей:

- ✓ допомога організації у досягненні її стратегічних цілей і тактичних завдань;
- ✓ забезпечення організації висококваліфікованими й зацікавленими в її ефективності працівниками;
- ✓ управління працівниками з максимальним використанням їх майстерності та можливостей;
- ✓ забезпечення реалізації цілей працівників завдяки роботі в даній організації;
- ✓ надання можливостей кар'єрного зростання й підвищення професіоналізму для працівників;
- ✓ сприяння прагненню до максимального задоволення персоналу своєю роботою, до найбільш повного самовираження;
- ✓ допомога у побудові та збереженні сприятливого морального клімату в колективі [8].

Найбільш розповсюдженою класифікацією методів управління персоналу є поділ на адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи. Проте, реалізація їх в класичному вигляді формує лише передумови для налагодження стабільної виробничої діяльності та зовсім не передбачає елементу інноваційного росту. Сучасні методи управління повинні будуватись з використанням наступних стилів:

- стиль участі – формування відчуття значущості в кожного працівника, впевненість у важливості результату;
- стиль безпосереднього керівництва – працівник повинен досконально розуміти свої обов'язки та завдання;
- стиль командної роботи – працівник повинен відчувати причетність до колективу, що його оточує тощо [9].

Соціально-психологічна стійкість підприємства проявляється в його здатності формувати належний клімат в колективі, задоволеність працею, впевненість в правильному виборі місця роботи та низькій плинності кадрів. Щодо елементів комунікаційної стійкості, то вони відображають зовнішню здатність господарюючого суб'єкта взаємодіяти з потенційними учасниками ринку, налагоджувати взаємовигідні контрактні відносини та формувати позитивний імідж продукції в уявленні споживачів та внутрішню можливість передання інформації всередині підприємства, формування неформальних зв'язків між працівниками.

До основних показників, що характеризують кадрову стійкість на рівні макроекономіки можна віднести наступні (табл. 4).

Таблиця 4.

**Основні макроекономічні показники оцінки кадрової складової економічної стійкості  
України за 2010 – 2015 роки**

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Середній рівень заробітної плати до прожиткового мінімуму, %	244	263,7	268,2	269,5	285,7	304,4
Коефіцієнт обороту робочої сили, %						
по прийому	25	28,3	26,1	26,6	22,8	24
по звільненні	27,7	30,5	29,9	30,3	30,3	30,2

*Джерело: складено та розраховано авторами за даними: [7]*

На основі наведеної таблиці видно, що рівень середньої заробітної плати все ще залишається достатньо низьким, проте достатнім для задоволення базових фізіологічних та культурних потреб. Плинність кадрів залишається високою, в тому числі частка звільнених значно перевищує прийнятих за порівняний період.

В аспекті аналізу кадрової групи показників щодо оцінки економічної стійкості підприємства також доцільно оцінити:

- ✓ Продуктивність праці;
- ✓ Коефіцієнт рентабельності трудових ресурсів;
- ✓ Співвідношення темпів зростання виручки та фонду оплати праці;
- ✓ Коефіцієнт плинності кадрів;
- ✓ Рівень оплати праці;
- ✓ Коефіцієнт стабільності кадрів тощо.

Перелік показників, наведений вище, може бути використаний для підприємств будь-якої форми власності та може бути застосований найбільш широким колом потенційних користувачів інформації. Його використання дозволить здійснити спрощену оцінку поточного стану економічної стійкості підприємства та виявити ключові зони впливу.

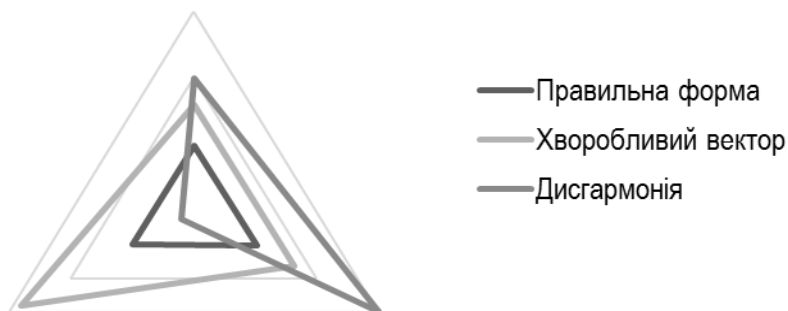
Останнім розрахунковим етапом оцінки економічної стійкості є зважування вибраних показників на нормативні коефіцієнти, розраховані експертним шляхом, та формування уніфікованої узагальненої моделі.

Достатньо високого рівня наочності в даному випадку можна досягти, застосувавши після останнього етапу графоаналітичну модель, описану Репіною І.М. щодо оцінки потенціалу підприємства. Відповідно до моделі, на останньому етапі відповідно до отриманих інтегральних значень будується квадрат потенціалу («Роза вітрів»), його розмір та форма визначає загальний стан стійкості на підприємстві. Результуюча модель може мати наступний вигляд (рис. 2).

На приведеній моделі наведено приклад оцінки економічної стійкості підприємства. Якщо кожен інтегральний показник має припустимі межі коливання, що формують рівносторонню форму моделі – підприємство можна охарактеризувати як таке, що перебуває в стійкому стані та здатне ефективно розвиватись в довгостроковій перспективі. За умови відхилення в додатну чи від'ємну сторону одного з векторів (хворобливий вектор) можна говорити про явний недолік в даному аспекті діяльності. На приведеній моделі таким вектором є



«Виробнича стійкість». Якщо кожен з векторів має власну відмінну форму, можна стверджувати про повну дисгармонію на підприємстві.



**Рис. 2. Графоаналітична модель оцінки стану підприємства**

*Джерело: Розроблено авторами на основі [10]*

Оцінювати кінцевий стан моделі можна за рахунок порівняння з найближчими конкурентами, нормативними значеннями чи середніми показниками по галузі чи державі загалом.

Результуючим етапом оцінки є формування експертного висновку, який включає оцінку поточного стану підприємства, прогнозований розвиток подій в майбутньому, а також рекомендації щодо покращення поточного стану підприємства.

**Висновки.** Оцінка економічної стійкості є індивідуальним процесом для кожного підприємства. Методика її здійснення різниться за багатьма ознаками, проте, умовно можна виділити універсальні показники, аналіз яких дозволить оперативно та з низьким рівнем витрат визначити ключові проблеми нестійкого стану суб'єкта господарювання. Кінцеве зважування показників, виконане за експертним методом, дозволяє проілюструвати які коригувальні заходи варто здійснити, щоб підприємство змогло ефективно подолати потенційні економічні, політичні, екологічні, технологічні та соціальні кризи. Можливим є також використання наведених показників для оцінки ситуації макроекономічного рівня. Це доцільно здійснювати для практичного порівняння ефективності функціонування підприємства в галузі та прогнозування можливих кризових станів.

**Перспективи подальших досліджень.** Незважаючи на проведений аналіз, все ще залишаються невирішеними значна кількість проблем, пов'язаних з особливістю здійснення оцінки на підприємствах різних форм власності та розмірів, використання сигналів раннього попередження відповідно до даних бухгалтерського обліку, а також впровадження превентивних заходів боротьби з кризою.

#### Література.

1. Скриньовський Р.М. Діагностика економічної стійкості підприємства і роль інформації та комунікації в контексті стійкості динамічної рівноваги, функціонування та розвитку / Скриньовський Р.М., Максимчук Я.С., Харук К.Б. – Проблеми економіки - № 3 - 2015

- [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.problecon.com/export\\_pdf/problems-of-economy-2015-3\\_0-pages-162\\_168.pdf](http://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-3_0-pages-162_168.pdf)
2. Матушевська О. Сутність та види економічної стійкості промислового підприємства - Соціально-економічні проблеми і держава. — 2011. — Вип. 2 (5) - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11moaspp.pdf>
  3. Гергега О.В. Економічна стійкість підприємства та шляхи її реалізації – Інноваційна економіка - №5(43) – 2013 – 57-59 с.
  4. Безуглова Т.В. «Економічна стійкість» та «фінансова стійкість» - «Молодий вчений» №3 (06) / 32-34 с. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE\\_FILE\\_DOWNLOAD=1&Image\\_file\\_name=PDF/molv\\_2014\\_3\(06\)\\_8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3(06)_8.pdf)
  5. Балабаш О.С. Фінансова стійкість підприємства: її сутність та фактори / О.С. Балабаш, М.О. Ніколаєнко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні системи економічних та суспільно-політичних відносин». – 2010. – 334-336 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1854>
  6. Чеберячка С.В. Основні фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства – УАБС НБУ / Економічні науки - №1 – 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8890/1/Cheberyachka.pdf>
  7. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  8. Гончаренко М.Л. Особливості ідентифікації та використання методів управління персоналом організації – Гончаренко М.Л., Бугай В.В. – Інноваційна економіка - №2 (40) – 2013 р.
  9. Розметова О.Г. Інноваційні методи управління персоналом як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств індустрії гостинності// Електронне видання "Ефективна економіка". – 2013
  10. Репіна І. М. Управління підприємницьким потенціалом (на матеріалах гірничо-збагачувальних підприємств Кривбасу) [Текст] : Дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Репіна Інна Миколаївна / Київський національний економічний ун-т. - К., 1998. - 160 с.

#### References.

1. Skrynovskiy R.M. Diahnostyka ekonomichnoi stiikosti pidpriyemstva i rol informatsii ta komunikatsii v konteksti stiikosti dynamichnoi rivnovahy, funktsionuvannia ta rozvytku / Skrynovskiy R.M., Maksymchuk Ya.S., Kharuk K.B. – Problemy ekonomiky - # 3 - 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.problecon.com/export\\_pdf/problems-of-economy-2015-3\\_0-pages-162\\_168.pdf](http://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-3_0-pages-162_168.pdf)
2. Matushevskaya O. Sutnist ta vydy ekonomichnoi stiikosti promyslovoho pidpriyemstva - Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava. — 2011. — Vyp. 2 (5) - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11moaspp.pdf>
3. Hereha O.V. Ekonomichna stiikist pidpriyemstva ta shliakhy yii realizatsii – Innovatsiina ekonomika - #5(43) – 2013 – 57-59 s.
4. Bezuhlova T.V. «Ekonomichna stiikist» ta «finansova stiikist» - «Molodyi vchenyi» #3 (06) / 32-34 s. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE\\_FILE\\_DOWNLOAD=1&Image\\_file\\_name=PDF/molv\\_2014\\_3\(06\)\\_8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_3(06)_8.pdf)
5. Balabash O.S. Finansova stiikist pidpriyemstva: yii sutnist ta faktory / O.S. Balabash, M.O. Nikolaienko // Materialy Vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii «Suchasni systemy ekonomichnykh ta suspilno-politychnykh vidnosyn». – 2010. – 334-336 s. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1854>

6. Cheberiyachka S.V. Osnovni faktory, yaki vplyvaiut na finansovu stiikist pidpriemstva – UABS NBU / Ekonomichni nauky - #1 – 2012. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8890/1/Cheberyachka.pdf>
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Honcharenko M.L. Osoblyvosti identyfikatsii ta vykorystannia metodiv upravlinnia personalom orhanizatsii – Honcharenko M.L., Buhai V.V. – Innovatsiina ekonomika - #2 (40) – 2013 r.
9. Rozmetova O.H. Innovatsiini metody upravlinnia personalom yak faktor pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv industrii hostynnosti// Elektronne vydannia "Efektyvna ekonomika". – 2013
10. Riepina I. M. Upravlinnia pidpriemnytskym potentsialom (na materialakh hirnycho-zbahachuvalnykh pidpriemstv Kryvbasu) [Текст] : Dys... kand. ekon. nauk: 08.06.01 / Riepina Inna Mykolaivna / Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi un-t. - K., 1998. - 160 s.

**Гончарова О.Н.**, к.э.н., доцент  
КНУ имени Тараса Шевченко  
**Антонюк Б.О.**, экономист  
КНУ имени Тараса Шевченко

## **АНАЛИЗ СУТИ И ОЦЕНКА ВНУТРЕННЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

*В статье рассматриваются суть экономической устойчивости предприятия, ее структура, проведен сравнительный анализ финансовой и экономической устойчивости предприятий, определены факторы, которые влияют на уровень экономической устойчивости, а также основные показатели оценки и методика конечного анализа состояния предприятия. Проанализировано экономическую устойчивость в разрезе ее отдельных элементов в Украине.*

**Ключевые слова:** экономическая устойчивость, финансовая устойчивость, кадровая устойчивость, производственная устойчивость.

**O. Honcharova**, PhD in Economics, Associate Professor  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv  
**B. Antoniuk**, economist  
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

## **ESSENTIAL ANALYSIS AND EVALUATION OF INTERNAL ECONOMIC VIABILITY**

The essence of economic viability is researched in the paper. The main differences between economic and financial viability are noticed. The main internal and external factors of economic viability level are described. Also the structure of economic viability of the company through the different elements is noticed. The paper also describes the main characteristics of the financial viability; the dynamics of financial viability's indicators for Ukrainian enterprises for last five years, and besides the tendencies of each element in the economic viability system is analyzed at Ukrainian enterprises. The key performance evaluation methodology and final analysis of the company are described in the paper.

**Keywords:** economic stability, financial stability, staffing stability, production stability.